

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Karlem Ulíkem ve věci

žalobkyň: a) O. M.
 narozená X, státní příslušnost Ukrajina
 b) nezl. K. M.
 narozená X, státní příslušnost Ukrajina
 obě bytem X
 obě zastoupené advokátem Mgr. Ing. Martinem Kopeckým
 sídlem Plynářská 671, Kolín

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
 sídlem Nad Štolou 3, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 9. 2021, č. j. OAM-428/ZA-ZA11-K02-R2-2018,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 9. 2021, č. j. OAM-428/ZA-ZA11-K02-R2-2018, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

- II. Žalovaný je povinen zaplatit každé žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku ve výši 6 364,60 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejich zástupce Mgr. Ing. Martina Kopeckého, advokáta.

Odůvodnění:

Dosavadní průběh řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany

1. Žalobkyně podaly dne 18. 5. 2018 v pořadí druhou žádost o udělení mezinárodní ochrany; žalobkyně b) prostřednictvím své matky, žalobkyně a). V rámci poskytnutí údajů k žádosti dne 23. 5. 2018 žalobkyně a) uvedla, že naposledy žila v města CH. v Zakarpatské oblasti Ukrajiny společně s dcerou, žalobkyní b). Z Ukrajiny obě vycestovaly v září 2012 na turistické vízum, od té doby žijí zde. Chtějí tu zůstat. Když žádaly o azyl poprvé, vyhrožovali jim v CH.. Pokud se tam vrátí, budou jim zase vyhrožovat, doted tam tito lidé bydlí a ptají se po nich. Na Ukrajině nemají kde bydlet, nikoho tam nemají. Žalobkyně a) je vdaná (její manžel je také žadatelem o mezinárodní ochranu, pozn. soudu). V České republice žije tchyně žalobkyně a), která má české občanství, nyní zůstala sama, její manžel před měsícem zemřel. Žalobkyně b) chodí do čtvrté třídy, nemluví ani rusky, ani ukrajinsky, pouze česky. Veškeré zázemí má v České republice.
2. Při pohovoru dne 23. 5. 2018 žalobkyně a) uvedla, že o mezinárodní ochranu v České republice již s dcerou jednou žádaly, avšak s negativním výsledkem. V předchozí žádosti uváděla, že měli problémy s lidmi, kteří tehdy vyřizovali (falešné) vízum jejímu manželovi a chtěli po nich peníze. Od svých známých zjistila, že se po nich tito lidé stále ptají, proto z nich má žalobkyně a) strach. Sice by tento problém mohli vyřešit přestěhováním do jiné části Ukrajiny, ale nikoho tam nemají, nevlastní na Ukrajině ani žádný majetek. V České republice žalobkyně měly povolený pobyt do 27. 5. 2018, nyní mají povinnost vycestovat. Žalobkyně žijí s rodinou u tchyně žalobkyně a) v jejím bytě. Ta je na tom psychicky špatně, manžel žalobkyně a) je její jediný syn. Žalobkyně b) rusky a ukrajinsky rozumí, ale neumí psát ani číst. Ve škole se učí česky. Je v České republice zvyklá, má zde kamarády a zájmové aktivity.
3. S žalobkyní b) žalovaný pohovor samostatně nevedl, odkázal přitom na § 23 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále „zákon o azylu“). Její svědectví by vzhledem k jejímu věku v době odchodu z vlasti nemělo podle žalovaného na jeho rozhodnutí zásadní vliv.
4. Žalovaný rozhodnutím ze dne 1. 11. 2018, č. j. OAM-428/ZA-ZA11-K02-2018, rozhodl, že se žalobkyním mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona o azylu neuděluje. V odůvodnění žalovaný zdůraznil, že důvodem žádosti žalobkyň je přetrvávající obava z výhružek ze strany soukromých osob v CH., neochota k návratu na Ukrajinu pro absenci pevného rodinného a materiálního zázemí společně se soužitím zde s nedávno ovdovělou tchyní žalobkyně a) a snaha o legalizaci jejich pobytu. To, že žalobkyně žijí s tchyní žalobkyně a), není azylově relevantním důvodem, který by svědčil o jejich problémech či pronásledování, proto k tomu dále při posuzování žádosti nepřihlížel. Totéž platí o úmrtí tchána žalobkyně a). Pouze o tyto skutečnosti přitom podle žalovaného žalobkyně rozšířily důvody podání žádosti oproti prvnímu řízení. Se shodnými důvody v obou řízeních, tedy přetrvávajícími obavami z osob žijících v CH., se žalovaný již

vypořádal ve svém prvním rozhodnutí ze dne 15. 5. 2013, č. j. OAM-274/ZA-ZA06-K01-2012, na jehož odůvodnění odkázal. Ani snahu posílit azylový příběh tím, že se žalobkyně a) dozvěděla o údajně trvajícím zájmu těchto osob o ně, žalovaný neposoudil jako reálnou hrozbu pronásledování. Nemožnost zajistit si jiným způsobem dočasné legální setrvání na území České republiky pak žalovaný vyhodnotil jako pravý důvod podání žádosti, k tomu však toto řízení neslouží.

5. Co se týče žalobkyně b), její zázemí v České republice podle žalovaného nebylo azylově relevantní. Žalobkyně mohly předvídat, že pokud žalobkyně b) žije v České republice od roku 2012 na základě řízení o udělení mezinárodní ochrany, v případě jejího neudělení bude nezbytné, aby vycestovala, nezíská-li jiné pobytové oprávnění. Žalovaný konstatoval, že na Ukrajině mají všechny ukrajinské děti přístup na základní, střední i vysoké školy. Pokud žalobkyně b) běžně sleduje pohádky v ukrajinštině, matka na dceru mluví rusky a babička ukrajinsky, nebude mít žalobkyně b) problém navštěvovat ukrajinskou školu. Nehrozí jí v případě návratu do vlasti žádné pronásledování či jiné nebezpečí. Situace žalobkyně b) se podle žalovaného odvíjí od osobního postoje žalobkyně a), která dočasnou legalizací pobytu vízem strpění a přechodným pobytem zde znemožnila své dceři zapojit se do ukrajinského školského systému; je proto především na ni, jak její dcera po návratu do vlasti zvládne tuto situaci. Žalovaný neshledal, že by neudělením mezinárodní ochrany žalobkyním došlo k porušení mezinárodněprávních závazků z oblasti práva na rodinný život, neboť Česká republika není jedinou zemí, kde může rodina vést život. Pokud jde o tchyni žalobkyně a), ta pracuje, její zdravotní stav je – jak potvrdila žalobkyně a) – dobrý, a je obklopena přáteli.
6. Žalobkyně podaly proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 11. 2018 žalobu. Tu Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 30. 4. 2020, č. j. 45 Az 24/2018-31, zamítl. Krajský soud žalovanému sice vytkl jeho dílčí úvahy o irelevantnosti rodinného života žalobkyň v České republice z hlediska splnění podmínek pro přiznání doplňkové ochrany dle § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu, uzavřel ale, že se žalovaný – přes tento svůj nesprávný právní závěr – vazbami žalobkyň v České republice dostatečně zabýval a přisvědčil mu, že k legalizaci pobytu žalobkyň institut mezinárodní ochrany neslouží.
7. Nejvyšší správní soud (dále „NSS“) rozsudkem ze dne 18. 6. 2021, č. j. 5 Azs 162/2020-47, zrušil rozsudek krajského soudu ze dne 30. 4. 2020 i rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 11. 2018 a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Na rozdíl od krajského soudu totiž shledal zhodnocení možných důvodů pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 1 a 2 písm. d) zákona o azylu provedené žalovaným zcela nedostatečným. Žalovaný dle NSS nedostal své povinnosti dostatečně zjistit skutkový stav věci. Ačkoliv se věnoval vztahu žalobkyně a) k její tchyni, nijak se už nezabýval otázkou vztahu žalobkyně b) k její babičce, se kterou žije od jejího raného dětství, a případným přerušením tohoto soužití. Žalovaný se nezabýval ani otázkou tzv. nejlepšího zájmu dítěte. Nezdůvodnil, proč by budoucí návštěva školských zařízení neměla žalobkyni b) klást nepřekonatelné překážky, ačkoliv se podle NSS jeví jako nezbytné vyžádat si k tomu alespoň stanovisko příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí, případně i posudek dětského psychologa. Konečně podle NSS není zřejmé, zda mají žalobkyně možnost získat nějaké pobytové oprávnění, čímž se žalovaný vůbec nezabýval.

8. Žalovaný v dalším řízení provedl dne 17. 8. 2021 doplňující pohovor se žalobkyní a), následně dne 24. 8. 2021 se žalobkyní b).
9. Během pohovoru žalobkyně a) vypověděla, že její dcera je šikovná, učenlivá a velmi samostatná, péči babičky ve svém věku nevyžaduje. Babička by s ní ráda trávila čas, ale dcera o to nemá takový zájem jako dříve, radši je teď s kamarády a chce trávit volný čas po svém. Rozumí ukrajinsky i rusky, učí se i psát, ale sama odpovídá česky. Přes sociální síť udržuje nějaké kontakty s ukrajinskými kamarády z dětství. Podle žalobkyně a) je dcera nekonfliktní, do kolektivu rychle zapadne, je velmi společenská, otevřená a ráda navazuje kontakty. Studijní prospěch má průměrný, nechce se jí tolik učit, vliv na to měla podle žalobkyně a) i pandemie. Jako překážku návratu do vlasti žalobkyně a) uvedla dceru, pro kterou by to představovalo velký stres. Žalobkyně a) a její manžel nemají na Ukrajině práci, ale asi by si ji našli. Žalobkyně a) dále odpovídala na dotazy žalovaného týkající se řízení o pobytových oprávnění rodiny.
10. Žalobkyně b) v rámci pohovoru uvedla, že má hodně kamarádů, ve škole se baví se všemi, ráda se seznamuje s novými lidmi. S babičkou moc času netráví, buď je venku s kamarády, nebo na hasičském tréninku a závodech. S babičkou občas vaří nebo peče. Je schopna dorozumět se česky, rusky a ukrajinsky. Některá slova je schopna napsat v azbuce, ale plynule psát neumí. S ukrajinskými kamarády si chatuje, ale některým slovům nerozumí, musí se ptát matky, nebo používat překladač. Na Ukrajinu by se chtěla podívat, ale žít tam asi nechce. Kdyby se tam s rodiči přestěhovala, byla by ve stresu, určitě by krajané poznali, že neumí plynule mluvit. Na Ukrajině není ani velký výběr středních škol.
11. Žalovaný následně vydal dne 24. 9. 2021 v záhlaví označené rozhodnutí (dále „napadené rozhodnutí“), kterým opětovně rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany žalobkyním. V odůvodnění uvedl, že provedl shora zmíněné doplňující rozhovory a zrekapituloval jejich průběh. Dále připomněl tvrzené důvody žádosti žalobkyň (obava z pronásledování ze strany soukromých osob, absence zázemí ve vlasti, společné soužití s tchyní, resp. s babičkou, namítaný rozpor s mezinárodními závazky a snaha o legalizaci pobytu v České republice). Azylové důvody u žalobkyň neshledal. Důvody pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu se žalovaný zabýval na str. 17–21 napadeného rozhodnutí. Podle žalovaného by návratem žalobkyň do vlasti nedošlo k porušení mezinárodních závazků České republiky. Žalovaný konstatoval, že z doplňujícího pohovoru se žalobkyní a) vyplynulo, že si je plně vědoma toho, že rodina může legalizovat svůj pobyt na území v rámci zákona č. 326/1999 Sb, o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále „zákon o pobytu cizinců“). Žalovaný z vlastní úřední činnosti zjistil údaje o jednotlivých řízeních o pobytová oprávnění a v kontextu zmíněného pohovoru má žalovaný za to, že jejich nepříznivý výsledek je důsledkem liknavého přístupu žalobkyně a). Co se týče žalobkyně b), žalovaný konstatoval, že je velmi komunikativní, společenská, ráda navazuje nové kontakty a má předpoklady se dobře adaptovat na nové prostředí. Sama potvrdila, že je schopná komunikovat v rodném jazyce a že s ní rodiče mluví ukrajinsky nebo rusky a komunikuje přes sociální síť se svými dávnými kamarády z vlasti. Je na rodičích, aby s ohledem na svůj nejistý pobyt v České republice dostatečně prohloubili její znalosti azbuky. Z rozumové a mravní vyspělosti žalobkyně b), která se dle vyjádření rodičů chová jako osoba o dva až tři roky starší a zvládá stresové situace, žalovaný dovodil, že by její vycestování nebylo závažným zásahem do jejího duševního vývoje. Rodiče nemuseli podstoupit žádné psychiatrické nebo

psychologické vyšetření žalobkyně b) ani jim to nikdy nebylo doporučeno ze strany školského zařízení. Žalovaný proto uzavřel, že zajištění si „nad rámec posudku dětského psychologa o duševním stav (sic) nezletilé Kariny by pro účely tohoto řízení bylo zjevně nadbytečné a nedůvodné“. Na případný návrat do vlasti, včetně jejích studií v ukrajinských zařízeních, je tedy podle žalovaného žalobkyně b) po duševní i jazykové stránce připravena. Pokud by chtěla pokračovat ve studiu v České republice, může v budoucnu požádat o vízum za účelem studia. Pokud jde o její vztah k babičce, s ní pouze občas něco uvaří, na společné výlety moc nejedí, babička navíc chodí do práce a často přijde domu až po desáté večer. I omezení jejich kontaktu proto žalovaný vyhodnotil jako přiměřený zásah do soukromého a rodinného života, neboť žalobkyně b) může svou babičku pravidelně navštěvovat.

Shrnutí žaloby

12. Žalobkyně v žalobě podané dne 2. 11. 2021 primárně namítají, že žalovaný podle nich v rozporu s § 78 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále „s. ř. s.“), nerespektoval závazný právní názor NSS vyslovený v rozsudku ze dne 18. 6. 2021. Podle žalobkyně je napadené rozhodnutí zatíženo stejnými vadami, pro které bylo předchozí rozhodnutí žalovaného NSS zrušeno. Žalobkyně poukazují na to, že NSS zavázal žalovaného zvážit konkrétní okolnosti jejich věci v kontextu práva na respektování soukromého a rodinného života a nejlepšího zájmu dítěte, neboť v rozhodnutí žalovaného z 1. 11. 2018 bylo zdůvodnění posouzení osobních a rodinných vazeb zejména žalobkyně b) nedostatečné.
13. Konkrétně lze z rozsudku NSS vyčíst výslovný pokyn k provedení důkazu alespoň stanoviskem příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí, případně i posudkem dětského psychologa. Na tento pokyn žalovaný podle žalobkyně rezignoval a omezil se pouze na vlastní závěry dovozené ze subjektivních úvah žalobkyně a), případně jejího manžela. Žalovaný nezohlednil, že zde žalobkyně b) pobývá v podstatě celý život a že by její přestěhování do neznámého prostředí představovalo negativní zásah do jejího vývoje. Ačkoliv se základním způsobem domluví v ruském a ukrajinském jazyce, přičemž potřebuje pomoc matky či online překladač, neznamená to, že by její vytržení ze sociálního prostředí, ve kterém se cítí přirozeně, a nucené přestěhování do neznámého prostředí, nepředstavovalo negativní zásah do jejího duševního stavu a vývoje. Žalovaný ničím nepodložil svůj závěr, že budoucí návštěva ukrajinských škol nebude žalobkyni b) činit nepřekonatelné překážky. Žalovaný se dále v rozporu s názorem NSS nedostatečně zabýval otázkou, zda jsou žalobkyně v případě neudělení mezinárodní ochrany oprávněny pobývat na území ČR na základě oprávnění dle zákona o pobytu cizinců; to žalovaný pouze obecně konstatoval v odst. 36 napadeného rozhodnutí. Žalobkyně proto navrhuje, aby soud napadené rozhodnutí v celém rozsahu zrušil a věc znovu vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Vyjádření žalovaného

14. Žalovaný ve vyjádření ze dne 25. 11. 2021 uvedl, že napadené rozhodnutí považuje za správné a zákonné. Je přesvědčen, že dokazování provedl podrobně a že se zabýval všemi okolnostmi, což v napadeném rozhodnutí srozumitelně odůvodnil. Připomněl, že řízení o udělení mezinárodní ochrany nesupluje bytové řízení. Sama žalobkyně [žalobkyně a),

pozn. soudu] přitom připouští, že má stále možnost získat pobytové oprávnění. Navrhl žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

Posouzení věci soudem

15. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (§ 32 odst. 1 zákona o azylu), osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené.
16. Soud obdobně rozhodoval o žalobě manžela žalobkyně a) a otce žalobkyně b) v řízení vedeném pod sp. zn. 57 Az 18/2021.
17. Žaloba je důvodná v důsledku agrese Ruské federace vůči Ukrajině, která probíhá od 24. 2. 2022.
18. V aktuálním rozsudku ze dne 21. 4. 2022, č. j. 10 Azs 47/2022-33, NSS uvedl: „*Po vydání rozsudku krajského soudu se významně změnily poměry ve stěžovatelově zemi původu: na Ukrajinu dne 24. 2. 2022 zaútočila vojska Ruské federace a vypukla válka, která zasahuje celé její území. Z Ukrajiny proudí do Evropy milióny uprchlíků. Jde o válečný konflikt dvou států, který nemá v Evropě po roce 1945 obdobu. Tyto skutečnosti jsou v době rozhodování NSS všeobecně známy, avšak neexistovaly v době rozhodnutí krajského soudu. Probíhající ruská invaze na Ukrajinu je přitom notorií, kterou není třeba dokazovat*“ (odst. 4). NSS k těmto okolnostem výslovně přihlédl navzdory obecným pravidlům soudního přezkumu, že soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 s. ř. s.) a že soud přezkoumá napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), což zdůvodnil povinností České republiky nevystavit žádnou osobu v její jurisdikci újmě, která by spočívala v ohrožení života, vystavení mučení, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání. NSS označil změnu poměrů na Ukrajině za natolik závažnou, že vyvolává pochyby o bezpečnosti stěžovatele v případě jeho návratu do země (v odkazovaném případě v důsledku vyhoštění).
19. Obdobné závěry NSS učinil také v rozsudcích ze dne 14. 4. 2022, č. j. 5 Azs 212/2020-44, ze dne 8. 4. 2022, č. j. 5 Azs 86/2021-33, ze dne 31. 3. 2020, č. j. 9 Azs 13/2022-32, ze dne 24. 3. 2022, č. j. 1 Azs 36/2022-31, či ze dne 10. 3. 2022, č. j. 10 Azs 537/2021-31. Povinnost přihlídnout k vypuknutí ozbrojeného konfliktu na území Ukrajiny vedla ve všech těchto případech ke zrušení napadených rozsudků i rozhodnutí správních orgánů vydaných ve věcech mezinárodní ochrany či správního vyhoštění. Shodně reagují na zásadní změnu bezpečnostní situace na Ukrajině též krajské soudy (viz např. rozsudky Krajského soudu v Brně ze dne 3. 3. 2022, č. j. 22 Az 27/2021-30, a ze dne 2. 3. 2022, č. j. 41 Az 2/2022-48).
20. Uvedené závěry jsou plně uplatnitelné i v této věci. Soud tak v první řadě konstatuje, že je povinen přihlídnout k výše popsané změně skutkových okolností i bez vznesené námitky a navzdory tomu, že k výše popsanému vývoji došlo až po vydání napadeného rozhodnutí (k tomu krajský soud ostatně zavazuje čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. června 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany). Tyto nové skutkové okolnosti jsou ve světle výše uvedené judikatury notorií, kterou není nezbytné dokazovat (a za tímto účelem nařizovat soudní jednání).

21. S ohledem na tuto zásadní změnu v bezpečnostní situaci na Ukrajině, která nepochybně významně ovlivní posouzení důvodů pro udělení mezinárodní ochrany u obou žalobkyň, soud bez dalšího přistoupil ke zrušení napadeného rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění. Jak plyne z výše uvedeného, není to v tomto případě důsledek pochybení žalovaného, ale bezprecedentní změny situace v zemi původu po vydání rozhodnutí žalovaného. Podle § 78 odst. 4 s. ř. s. soud současně žalovanému vrátil věc k dalšímu řízení.
22. Soud se proto již podrobně nezabýval jednotlivými námitkami vztahujícími se primárně k naplnění důvodu pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a odst. 2 písm. d) zákon o azylu z titulu ochrany rodinného a soukromého života žalobkyň (shodně např. již citované rozsudky NSS č. j. 10 Azs 47/2022-33, odst. 11, či č. j. 9 Azs 13/2022-32, odst. 26). Ostatně i do té oblasti nepochybně válečný konflikt zasahuje, neboť žalobkyně a jejich rodina aktuálně stěží mohou realizovat svůj soukromý a rodinný život v zemi původu (viz rozsudek NSS č. j. 5 Azs 212/2020-44, odst. 21), a tedy i v tomto ohledu nutně musí dojít k reflexi výše uvedeného skutkového vývoje. Soud pro úplnost připomíná pasáž rozsudku NSS ze dne 13. 7. 2021, v níž NSS označil závěr žalovaného, že budoucí návštěva školských zařízení na Ukrajině nebude žalobkyni b) žádné klást žádné nepřekonatelné překážky, za ničím nepodložený a pokračoval: *„Žalovaný k této otázce nedostatečně zjistil skutkový stav, resp. nezjistil ho nad rámec pohovoru se stěžovatelkou a) vůbec, ačkoli se jeví jako nezbytné vyžádat si k této otázce vedle základních informací o zemi původu týkajících se tamního školského systému alespoň stanovisko příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí, případně i posudek dětského psychologa, na jejichž podkladě by bylo možné ve vztahu k věku, dosavadní výchově a vzdělání, stupni rozumové a mravní vyspělosti, jakož i dalším individuálním charakteristikám nezletilé stěžovatelky b) posoudit, zda by její nucené vycestování na Ukrajinu nebylo za daných okolností natolik negativním zásahem do jejího duševního vývoje, že by toto vycestování bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR.“* (odst. 35). Krajský soud uvedenou formulaci vnímá jako závazný pokyn NSS žalovanému doplnit skutkový stav a své odůvodnění v tomto ohledu. Pokud NSS zmiňuje, že se *„jeví jako nezbytné“* vyžádat si jednak základní informace o zemi původu ohledně tamního školského systému, jednak alespoň stanovisko orgánu sociálně-právní ochrany dětí, případně i posudek dětského psychologa, nejde podle krajského soudu o jednoznačný příkaz NSS doplnit skutkový stav právě na základě těchto konkrétních důkazů. Pokud si žalovaný ale tyto podklady v dalším řízení neopatřil a učinil jiné kroky ke zjištění skutkového stavu (například zmíněné pohovory s žalobkyněmi), musí ve svém rozhodnutí přesvědčivě vysvětlit, proč si tyto podklady, jejichž doplnění se NSS v době jeho rozhodování jevílo jako nezbytné, neopatřil. Ve vztahu k posudku dětského psychologa žalovaný předkládá v napadeném rozhodnutí vysvětlení, proč k němu nepřistoupil (viz str. 20 napadeného rozhodnutí), ve vztahu ke stanovisku orgánu sociálně-právní ochrany dětí však žalovaný nic neuvádí. V dalším řízení by si tedy měl žalovaný takové stanovisko opatřit, či přesvědčivě vysvětlit, proč tak neučinil. Krajský soud považuje za vhodné se pro účely dalšího řízení vyjádřit také k žalobní námitce, že žalovaný nerespektoval ještě jinou pasáž zrušujícího rozsudku ze dne 18. 6. 2021, v níž NSS vytýká žalovanému, že se vůbec nezabýval tím, zda mají žalobkyně možnost získat v ČR nějakou formu pobytového oprávnění. Z této pasáže (odst. 36 rozsudku NSS) dle krajského soudu vyplývá závazný právní názor NSS, že pokud žalovaný hodlá zdůvodnit závěr o nesplnění podmínek pro udělení ochrany dle §14a odst. 2 písm. d) zákona o azylu tím, že žalobkyně mohou požádat o pobytové oprávnění dle zákona o pobytu cizinců, nestačí pouhý paušální odkaz na tento zákon, ale žalovaný se

musí blíže zabývat tím, zda mají žalobkyně skutečnou možnost nějakou formu pobytového oprávnění dle tohoto zákona získat (obdobně viz také např. rozsudek NSS ze dne 25. 2. 2022, č. j. 5 Azs 82/2020-64, odst. 31). Aniž krajský soud v této chvíli hodnotí závěr žalovaného věcně, poukazuje na to, že žalovaný na str. 18 napadeného rozhodnutí oproti předchozímu rozhodnutí ze dne 1. 11. 2018 rozvinul své úvahy v tomto ohledu podložené jeho zjištěními z úřední činnosti a výpovědí žalobkyně a) v průběhu doplňujícího pohovoru. Dle soudu tak žalovaný v tomto ohledu respektoval závazný právní názor NSS.

23. Krajský soud s ohledem na zrušující důvody uvedené výše v tomto rozsudku závěrem podotýká, že v případě změn relevantních skutkových či právních poměrů nemusí mít kasační závaznost právního názoru NSS absolutní povahu (k tomu viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 23. 2. 2022, č. j. 1 Azs 16/2021-50, odst. 41, a tam odkazovaná rozhodnutí). Byť tedy NSS v rozsudku ze dne 18. 6. 2021 konstatoval, že je bezpečnostní situace na západě Ukrajiny klidná a stabilní, pochopitelně nejde o závěr, z něhož by musel žalovaný nadále vycházet, neboť v tomto ohledu nepochybně došlo k zásadním skutkovým změnám.
24. O nákladech řízení účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Obě žalobkyně byly v řízení úspěšné, a mají tak právo na náhradu všech účelně vynaložených nákladů řízení, které v daném případě tvoří odměna a náhrada výdajů advokáta. Jejich výše se stanoví v souladu s § 35 odst. 2 s. ř. s. dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif). Zástupce žalobkyň učinil v souvislosti s tímto řízením dva úkony právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 advokátního tarifu, a to převzetí zastoupení a sepsí žaloby. Náleží mu tedy odměna ve výši 6 200 Kč (3 100 Kč za každý úkon). Protože se jednalo o společné úkony při zastupování dvou osob, snižuje se tato odměna ve vztahu ke každé z těchto osob o 20 % (§ 12 odst. 4 advokátního tarifu). Odměna za popsané úkony tak činí ve vztahu ke každé žalobkyni 4 960 Kč $[(2 \times 3\,100) - 20\%]$. Vedle odměny přísluší zástupci žalobkyň rovněž náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý z úkonů právní služby (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu), celkem tedy 600 Kč. Za společné úkony při zastupování více osob přísluší ke každému úkonu pouze jedna paušální náhrada výdajů, neboť se jedná vždy o jeden, byť společný úkon (viz např. rozsudky NSS ze dne 24. 7. 2013, č. j. 2 AOs 1/2013-138, nebo ze dne 25. 6. 2014, č. j. 6 As 95/2014-13). Jelikož zástupce žalobkyň je plátcem DPH (což soud ověřil z databáze ARES), náleží mu náhrada této daně ve výši 21 % z přiznané částky 5 260 Kč $(4\,960 + 600 : 2)$, tj. 1 104,60 Kč. Každé žalobkyni tak náleží na náhradě nákladů řízení částka ve výši 6 364,60 Kč $(5\,260 + 1\,104,60)$. Náhrada nákladů řízení je splatná ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku (§ 54 odst. 7 s. ř. s.) k rukám zástupce žalobkyň (§ 149 odst. 1 občanského soudního řádu).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den

lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 27. dubna 2022

Karel Ulík, v. r.
samosoudce